Лірика Бориса Олійника. 11 клас

Критики, аналізуючи творчість Бориса Олійника, інколи пишуть, що йому бракує ліризму, його вірші на інтимні теми сухуваті, бідні, пересічні. Що їм відповісти? Пересічних віршів про кохання багато, про матір — ще більше. Але тільки талановитий поет міг написати «Пісню про матір», яку зараз співають з естради співаки. Цей вірш не можна докладно проаналізувати — така щирість у ньому, така ємність образів, такий захоплюючий гімн материнству:

Посіяла людям
літа свої, літечка житом,
Прибрала планету,
послала стежкам споришу,
Навчила дітей,
як на світі по совісті жити,
Зітхнула полегко —
і тихо пішла за межу.

Мати-селянка, мати-берегиня роду, мати-схованка усіх скарбів душі... Нарешті наша планета, матір-земля, у якій полягли мільярди матерів, вигодувавших людство:

«Лишайтесь щасливі», — і стала
замисленим полем
На цілу планету, на всі покоління й віки.

У віршах про кохання Олійник буває стриманим, обережним у вислові почуттів. Він сам у «Мелодії» каже:

Заболю, затужу, заридаю... в собі,
закурличу,
А про очі людські засміюсь,
надломивши печаль.

Поет ховає серце від стороннього ока. Для інших він відцвів, «під серцем сховав свої квіти». На «праслов'янське обличчя» коханої він молиться «крадькома». Але це стриманість небайдужого зрілого чоловіка, який усі скарби серця може віддати тільки одній. Цільність і прямота знаходять винагороду:

Але якось вночі підійди і торкни
мої віти —
Я тобі засвічусь, як нікому іще
не світився!

Місце, яке займає кохання в житті, складно окреслити для всіх однаково. Та приваба вічної жіночності завжди надихала поетів, повертала їх до життя. Гімном вічного пошуку

ідеалу жінки, оспівуванням незбагненної його сили пролунав вірш «Я б спокійно лежав під вагою століть». Поет переносить ліричного героя в минуле, за дві тисячі років, коли його, скіфського воїна, «стрів вражий спис». І лежав би собі він у кургані, та

…бісова дівка на кручі стоїть,
огорнувши вітрами стан.

Та «бісова дівка», життєдайна сила, вихоплює героя з могильного полону, примушує «бігти сто літ» на побачення. Та наздогнати «бісову дівку» не можна. Вона завжди стоїть далі, «на іншій межі століть». Неможливо й відмовитись від поривання за ідеалом. Герою це не вдалося, хоч він намагався вмерти вдруге «і стерти слід». «Бісова дівка» завжди буде стояти на дніпровській кручі, насміхаючись над раціоналістами, підбадьорюючи слабких, надихаючи нерішучих. У ній немає нічого від безтілесної Софії символістів, вона жива, повнокровна, весела, занурена в майбутнє.

Такий ідеал поезії Бориса Олійника — саме життя, що зове за собою, від якого ніде не сховатися.